

IŽANGA

Kažkur Prancūzijos gilumoje buvo magiškas niekam nežinomas miestelis Issigeacas ir jame kartu su kitomis raganomis gyveno toji, kuri – visai nebūdingai raganiškai jos reputacijai – mėgo pasakoti gražias, linksmas liūdnas ir romantiškas istorijas...

Vis galvoju, kaip pranašišškai dabar skamba 2019 m. Venecijos bienalės šūkis: „Tebūnie tau lemta gyventi įdomiais laikais“, pasiskolintas iš žydų prakeiksmo formuluotės, beje. Ne veltui turbūt sakoma, kad menininkai moka nuspėti ateitį... Nepasiginčysi, išties įdomiais laikais gyvename, įdomius iššūkius pasitinkame, mokomės, taisome klaidas, pratinamės prie naujo pasaulio.

Sklando legenda: per marą viduramžių Venecijoje siautėjo žiurkės, turinčios magiškų savybių – jos galėjo graužti laiką, jį vogti, trumpinti ir taip pakeisti ne tik žmogaus likimą, bet ir pasaulio istoriją.

Kadangi maro žiurkių provaikiai ir dabar karaliauja mano mylimoje *La Serenissima* (Venecijos respublikoje), nenustebčiau, kad ir jų mistinės galios nenusilpusios. O kai dar pagalvoju, kokie nemagiški buvo 2020-ieji – astrologiniai Žiurkės metai, – per kuriuos pasaulyje nutiko tiek daug žiurkiškų blogybių, apie kurias net ir kalbėti nenoriu, Venecijos žiurkių legenda man atrodo vis įtikinamesnė.

Bet jei ištvėrėme šiuos ir kitus metus, vadinasi, ir mes, žmonės, turime galių – gyvenimas mus išbandė, mes nepasidavėme, ne visi, deja, bet vis dėlto išlikome, pergyvenome tą žiurkę Koronitą.

Viename prancūzų filme girdėjau frazę: „Mes sukurti iš magijos.“ Pasirinkau tuo tikėti. Ir į savo mintis įsileisti kuo daugiau magijos, nes ką galvoju, tą ir prisišaukiame, o nelaimėms ir kvietimų nereikia – jos pačios mus susiranda.

Ši knyga – padrikas minčių dienoraštis, mano susigalvotos mantros kiekvienos dienos ar savaitės pradžiai, kartojau jas it burtažodį, kad atbaidyčiau depresijos debesis per visus tuos keistus karantininius metus slapta tikėdama – gal net pavyktų panaikinti žiurkės Koronitos užkeikimus bei prakeiksmus.

Siūlau šį dienoraštį kartu rašyti ir tau, mielas skaitytojau.

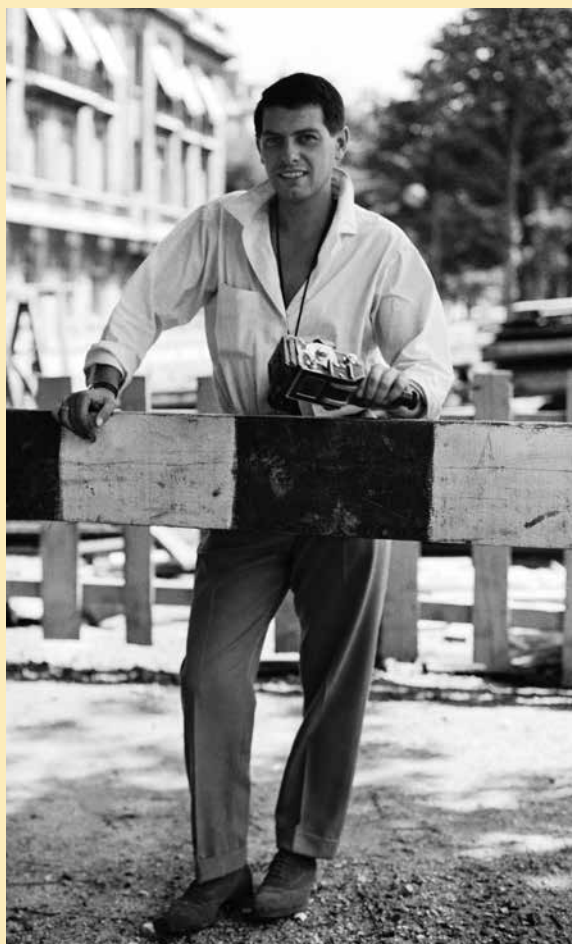
Tušti puslapiai ar eilutės skirti tavo mintims – įsidrąsink ir užsirašyk. Nes rašymas ramina, išlaisvina, guodžia ir gydo, patikėk. Viliuosi, ši knyga-dienoraštis taps tavo drauge, tavo išpažinčių klausytoja, tavo įkvėpėja ir užuoglauda. Knyga, kurią norėsis visada turėti su savimi.

O mūsų bendras mintis „Hedonistės užrašuose“ iliustruoja garsaus prancūzų fotografo Georges'o Dambier (1925–2011) nuotraukos, naudoti jas man leido jo sūnus Guillaume'as Dambier, dar vienas žmogus, visiškai atsitiktinai likimo vėjų užneštas į mudviejų su Jurgiu prancūzišką gyvenimą ir tapęs artimu draugu.

Prieš G. Dambier objektyvą pozavo tokios Prancūzijos legendos kaip Dalida, Johnny Hallyday, Sylvie Vartan, Charlesas Aznavouras, Alainas Delonas, Françoise Dorléac, Catherine Deneuve, jo nuotraukomis iki šiol puošiamos oficialios „Cezario“ kino apdovanojimų afišos, o penktajame–septintajame dešimtmetyje jis buvo vienas garsiausių prancūzų mados fotografų. G. Dambier

darbus tikrai esame matę ir jais žavėjęsi, kartais
nė nežinodami autoriaus vardo.

Taigi, linkiu pasinerti į žodžių ir vaizdų estetiką, į ilgas ar trumpas prancūziškas istorijas ir gydančias bei paguodžiančias mintis mantras, jos man padėjo išgyventi sąlygiškai saugiam, pačios susikurtame burbule visus karantinus, nerimus, verslo ir asmeninius iššūkius šiais įdomiais laikais, kuriuos mums visiems lemta patirti

GEORGES'AS DAMBIER

(1925 04–2011 05)

Fotografo George'so Dambier nuotraukos daug kam vizualiai žinomos, vertinamos rimtų fotokolekcionierių ir Europoje, ir Amerikoje, tačiau jo vardas, deja, nepelnytai užmirštas, *c'est la vie*, toks gyvenimas. Ir vis dėlto jis išnyra iš užmaršties, kai jo darbais puošiami „Cezario“ apdovanojimų plakatai, rengiamos parodos Paryžiuje, Niujorke ar netrukus, 2022-ųjų pavasarį, – ir Lisabonoje.

Besidomintieji fotografijos istorija žino – G. Dambier darbai menine verte ir svoriu kritikų lyginami su Richardo Avedono paveldu. O jis pats vertinamas kaip fotografas, sugebėjęs nuotraukose pagauti prancūziškos *femme fatale* – fatališkos moters – esmę, paryžietišką aurą bei prabangą.

G. Dambier gimė 1925 m., karjerą pradėjo kaip grafikos dizaineris – dirbo Paryžiuje pas dailininką ir scenografą Paulą Coliną (kone visiems, kas domisi Prancūzija, žinomas jo plakatas su juodaode dainininke ir šokėja Josefine Baker, XX a. trečiajame dešimtmetyje išgarsėjusia Paryžiaus teatre „Folies Bergère“ šokiu, kurį atliko prisidengusi vos keliomis rožinėmis plunksnomis ir diržu-sijonu su bananais).

Po kelerių metų G. Dambier tapo garsiojo fotografo portretisto, vėliau itin vertinamo baldų dizainerio Willy Rizzo asistentu.

Neįtikėtina, koks mažas pasaulis, bet aš kasdien savo svetainėje vakarieniaudavau arba rašydavau knygas sėdėdama ant vintažinių W. Rizzo kėdžių, kurias tiesiog dievinu, kaip ir jas sukūrusį dizainerį, – tokių nepaprastai patogių, nors jau gerokai apšiurusių per kelis dešimtmečius, bet

dar kupinų žavesio ir nepakartojamo itališko dizaino genialumo, nė neįtardama apie George'o sąsają su šiuo fotografu ir dizaineriu.

Kai G. Dambier sūnus Guillaume'as pirmą kartą atvykęs pas mus į svečius, iškart jas pastebėjo ir lyg tarp kitko, nesureikšmindamas ištarė: „Mano tėtis dirbo su Willy ir beveik viską apie fotografiją ir apšvietimą išmoko iš jo.“

Tokio pasaulio mažumo ir neapčiuopiamų asmeninių sąsajų tarp pažįstamų bei nepažįstamų žmonių iš praeities paskatinta, pradėjau dar labiau domėtis prancūzų fotografo darbais ir nutariau – kita mano knyga tiesiog privalo būti iliustruota jo nuotraukomis, kvėpiančiomis nostalgiska elegancija, tikroju Paryžiumi bei jo nepakartojama, vis dar apčiuopiama ir šiandien, prabanga.

G. Dambier buvo vos dvidešimties, kai baigėsi Antrasis pasaulinis karas, ir Paryžius, nepaisant pokario vargų, ėmė vėl gyventi bei džiaugtis. Suklestėjo kabaretai ir džiazo klubai „Le Bœuf sur le toit“, „Le Lido“, „La Rose Rouge“, „Le Tabou“, bohemiškai intelektualiam Sen Žermen de Prè bulvare menininkai, filosofai ir garsenybės rengdavo ne visada padorius, bet itin linksmus, prabangius pokylius ir vakarėlius.

G. Dambier dievino Paryžių ir greitai įsisuko į naktinį jo gyvenimą. Taip netyčia vieną naktį jis tapo paparacu – padarė tų laikų sekso simbolio, amerikiečių aktorės Ritos Hayworth nuotrauką, kai ši *incognito* lankėsi klube „Le Jimmy's“. Nuotrauką pavyko parduoti „France Dimanche“ dienraščiu ir G. Dambier iškart buvo pasiūlytos fotokorespondento pareigos.

Tačiau labiausiai jį išgarsino mados fotografijos. Jos ne statiškos, ne studijinės, o tikros vizua-

lios istorijos su mizanscenomis ar atsitiktinai Paryžiaus gatvėse pagautais unikaliais kadrais. Jo objektyvui pozavo garsios manekenės, aktorės, mados dizaineriai: Capucine, Suzy Parker, Jacques'as Fathas, Bettina, Brigitte Bardot. Dauguma šių žmonių buvo ne tik jo modeliai, bet ir artimi draugai, todėl mielai pasiduodavo fotografo fantazijos diktatui, laisvai šypsodavosi ir pozuodavo neįprastomis pozomis, su neįprastais objektais, apsupti paprastų gatvės žmonių, nesvarbu, ar tai būtų Paryžius, ar Marakešas, ar niekam nežinomas kaimelis Korsikoje.

1954 m. garsus karo fotokorespondentas Robertas Capa paprašė, kad G. Dambier imtų vadovauti „Magnum“ fotoagentūros Mados departamentui. Deja, Capa žuvo po kelių savaitių fotografuodamas karinį konfliktą Indokinijoje.

G. Dambier tapo laisvai samdomu fotografu ir bendradarbiavo su „ELLE“, „Vogue“, „Marie France“, „L'Express“ bei garsiomis reklamos agentūromis „Havas“ ir „Publicis“.

Šeštajame–septintajame dešimtmečiais jis buvo ne tik garsus mados bei reklamos fotografas, bet ir žymybių portretistas – priešais jo objektyvą pozavo tokios prancūzų žvaigždės kaip legendinis prancūzų boksininkas, vėliau tragiškai žuvęs Edith Piaf mylimasis Marselis Cerdanas, poetas Jeanas Cocteau, dainininkai Sacha Distel, Zizi Jeanmaire, Dalida, Johnny Hallyday, Sylvie Vartan, Charlesas Aznavouras, aktoriai Alainas Delonas, Jeana Moreau, Françoise Dorléac, Catherine Deneuve ir dauguma kitų, kurie, beveik be išimties, jau buvo arba tapdavo charizmatiško menininko draugais.

Vėliau G. Dambier įkūrė kultūrai bei madai skirtą žurnalą jaunimui „Twenty“ ir kartu su

partneriu iki šiol gyvuojanči naujienų, įžymybių ir laisvalaikio žurnalą „VSD“.

Aštuntajame dešimtmetyje G. Dambier iš mylimo Paryžiaus grįžo į gimtąjį Perigorą ir restauravęs seną šeimai priklausantį dvarą pavertė jį prabangiu, elegantišku viešbučiu – jame lankydavosi pasaulinio garso žvaigždės, buvę jo modeliai bei draugai. Šiuo metu viešbutis parduotas skandinavams ir paverstas itin prabangia apartamentų milijonieriams rezidencija.

MERGINA SU SKĖČIU

Paryžius, 1957

Drabužiai – Jeano Patou

Modelis – Gunilla

DĒKUI IR UŽ ROŽES, IR UŽ SPYGLIUS

Gyvenimas iš tiesų klotas rožėmis. Tik kažkodėl susižeidę ar sužeisti, parklupę ar parklupdyti, visada taip nuoširdžiai, nekaltai vaikiškai nustembame – už ką man... Tarsi nebūtume perspėti: rožės pasauliui dovanoja ne tik savo grožį ir svaiginantį aromatą, bet ir skausmą, spyglius, kraujo lašus – visai kaip gyvenimas. Ir dažniausiai pamirštame banaliausią laimingo gyvenimo tiesą – turime būti dėkingi net kentėdami.

Man labai patinka prancūzų filosofo Jeano d'Ormessono mintis – gyvenimas yra siaubingas, tačiau sykiu ir labai gražus, pilnas kančių, bet kupinas ir rožių, todėl gyvendami dėkokime ir už rožes, ir už spyglius, kurių, deja, šios gražuolės turi.

Mintis mantra, padedanti priimti gyvenimą tokį, koks jis yra. Nes atėjome į šį pasaulį ne tik kentėti, bet ir džiaugtis. Laimei, niekas šiame gyvenime netrunka amžinai: nei geros akimirkos, nei nelaimės ar išbandymai, tuo tegalime pasiguosti. Ir kuo anksčiau išmokstame priimti gyvenimo iššūkius, tuo lengviau su jais susitakime. O susitaikius ateis ir ramybė, ir gyvenimo skonis, ir lengvumas, ir džiaugsmas, tegu kartais ir po ašaras

---

APKALBŲ TERAPIJA

Prisipažinsiu, man labai patinka linksmos, nepiktos, „ekologiškos“ apkalbos. Ypač – jų klausytis, be abejo, kartais – ir pasakoti, tiesa, patikimoms ausims, o ne kokiam nors personažui, kurį galima drąsiai tituluoti Vilniaus ar Issigeaco nemokama ir niekada nenutylančia radijo stotimi.

Esu nuoširdžiai įsitikinusi apkalbų geromis intencijomis – tai savotiška terapija. Nes mes, moterys, maldamos savo gyvatiškais liežuviukais kitų gyvenimus, tarsi sumažiname savo pačių gyvenime tvyrantį chaosą, stresą ir pasijuntame ne tokios jau nevykėlės. O kiek siužetų knygoms aš, kaip rašytoja, tokiomis akimirkomis išgirstu. O kiek nepiktai prisijuokiamo! Per tuos apkalbų bei juoko seansus nejučia išmoksti pasijuokti iš situacijos ir netgi iš paties savęs.

Bet vėlgi atskirkime – kam ir ką pasakoti, o kokias gyvatiškas kaimo naujienas padėti į gilią skrynią, užrakinti ir pamiršti, kur raktą paslėpėme

---

TEGUL NE VISOS SVAJONĖS IŠSIPILDO

Kabaloje sakoma: „Didžiausias prakeiksmas žmogui yra ta akimirka, kai jo visos didžiosios svajonės išsipildo – užplūsta tuštumos jausmas, tas nelemtas – „O kas toliau?“, „Ką dabar daryti ir ko norėti, kuo pradžiuginti save ir įkvėpti?“

Pritariu Kabalos žinovams, tikroji laimė yra ta laukimo būseną, kai stovi ant svajonių išsipildymo slenksčio, darai viską, ką jėgos, protas ir Visata leidžia, kad tik tas sapnas taptų realybe, degi noru, kad išsipildytų ir taptų kūnu, gyveni aistra, mintimis, svajone, gyveni dėl jos, todėl jokios aukos ir sunkumai neatrodo tokie baisūs, kokie galbūt yra iš tiesų. Tokia amžina prieškalėdinė stebuklo laukimo euforija. Arba pirminė rožinė meilės stadija – su šampanu, orchidėjomis, vaikščiavimais į pasimatymus ir vogtais bučiniiais.

Ir net jei viena kita svajonė žlugs, žinosi – gyvenai ne veltui, gyvenai su ugnimi. Ir jai žlugus bus lengviau susigalvoti kitą svajonę, uždegančią naujam gyvenimui.

O štai pastrikinėjus iš laimės, kad visos didžios svajonės štai ėmė ir išsipildė, gali it plokštelė galvoje užstrigti klausimas: „Gal aš jau nė nebežinau, ko norėti, apie ką svajoti.“ Ir tada iki tol plačiai išskėsti sparnai nusileis tiesiai į gyvenimo dulkes.

Svajonės išsipildyme jaudina ir džiugina pats laukimo jausmas, procesas, o išsipildymo faktas – jau tik tavo pastangų ir palankiai sukritusių aplinkybių skanus vaisius, kurį suvalgai; malonu, bet kartais net kauliuko prisiminimui nebelieka – juk mes, žmonės, viską, kas gero, linę greitai pamiršti

MEILĖS SAU GALA

Mylėti save yra sunku. Kartais, laimei, tai įgimta ar įdiegta, kartais to mokomasi visą gyvenimą, be garantijos, kad pavyks.

Tačiau mylėti žmogų, kuris nemyli savęs, dar sunkiau. Kad ir kokie geri jūsų santykiai būtų, kad ir kokius stebuklus jūsų tarpusavio meilė bedarytų, taip skaudu matyti, kaip artimas žmogus kankinasi toje nemeilėje sau, kaip nemoka savęs priimti, apkabinti, atleisti, neteisti, nemušti, nespeisti į kampą, kaip iš tos nemeilės sau apsisukęs įkanda ir tau.

Tavo meilė kažkiek tas jo kančias apmalšina ir suteikia jam ar jai viltį – jei mane kas nors myli, tai gal vis dėlto esu vertas meilės visomis jos prasmėmis ir apraiškomis. Bet tada vėl išlenda savęs nemylinčiojo vidiniai demonai, pasikinę visus įmanomus kompleksus bei praeities žaizdas, ir vėl sūpynės krinta žemyn.

Blieka susitaikyti su realybe – taip ir teks suptis visą gyvenimą. Mylinčiam save bei kitą, teks spręsti, užteks jam pasiryžimo likti tose sūpynėse ar neapsikentus išsokti.

Nepritariu nuomonei, kad nemylintis savęs nemoka mylėti ir kito. Manau, moka, bet ta jo meilė tarsi sužeista, apšlubusi, gal kiek tarnaujanti arba despotiška, tačiau tai meilė vis dėlto. Reikia susitaikyti iš anksto: tokiuose santykiuose vienam prireiks tiesiog titaniškos kantrybės, tolerancijos, o kitam – begalinio noro ir pastangų mokytis save pamilti, ir abiem tikėtis, galbūt – pavyks.

Taip, tikiu, meilė su mumis daro stebuklus, bet, deja, kaip visi žinome, ji – nevisagalė. Todėl mokykime vaikus mylėti save nuo pat gimimo, netgi nuo pat jų užsimezgimo akimirkos – taip

FIONA
IR ŽIRGAS

Paryžius, 1953

Drabužiai – Marco Bohano

Modelis – Fiona Campbell-Walter, tituluota
to meto gražiausia žurnalo „Vogue“ manekene

ODĖ PINIGAMS IR JŲ TEIKIAMAI LAISVEI

Esu alergiška posakiui: „Už pinigus laimės nenusipirksi.“ Tie, kurie taip tvirtina, arba neturi fantazijos, arba meluoja, arba nenori, kad jūs tų pinigų turėtumėte, arba niekada nėra atsidūrę prie tikro skurdo ribos, arba matę žmogaus, patekusio į nelaimę, kurią pinigai galėtų gerokai sumažinti.

Taip, be abejo, tiesiogine žodžio prasme už jokių milijonus laimės nenusipirksi – pažiustu net kelis itin nelaimingus milijonierius.

Bet kas gali paneigti, jog nuo nelaimės išsipirkti turint pinigų yra lengviau, paprasčiau, realistiškiau, nei jų neturint. Kitam ar sau padėti, pasaulį išgelbėti, pakeisti ar pagerinti – su pinigais misija įmanomesnė nei be pinigų, nesutinkate?

Tik, bėda, dauguma nori turėti pinigų, bet neturi nei tikslaus ar kilnaus plano, arba turi tokį ūknotą supratimą, kam to nori, todėl jei kartais ir pavyksta pasakiškai praturtėti, penktas butas, dar vienas „Roleksas“ ar jachta kažkodėl džiugina vis mažiau, trumpiau, kol galų gale visai nustoja.

Pinigai savaime nei geri, nei blogi. Jie kaip vanduo, saulė ar šešėlis augalui – jis kenčia arba net miršta abiem atvejais, ir jei per mažai viso šito gėrio gauna, ir jei per daug.

Tas pats ir su pinigais: nėra – verkiam iš nevilties, yra per daug – irgi verkiam, tik tiek, kad verkiam dėl kitų priežasčių ir patogiaus, ferariuose ar Bahamuose.

Ir ką jau ką, bet, pavyzdžiui, laisvę už pinigus beveik visada galima nusipirkti – laisvę gyventi pagal savo taisykles.